

رابطه بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی با تاکید بر استقلال هیئت مدیره

امیر احمد آقا علیخانی

کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی غزالی، قزوین، ایران. (نویسنده مسئول)
amirahmad.ghaalikhani@gmail.com

علی پور محمد باروق

کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی غزالی، قزوین، ایران.
ali.pirooz.64@gmail.com

محمد رضا آقا علیخانی

کارشناسی حسابداری، دانشکده فنی شهید شمسی پور، تهران، ایران.
me.ghaalikhani@gmail.com

دکتر مهدی بشکوه

استادیار گروه حسابداری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
beshkoooh@gmail.com

شماره ۳۱ / بهار ۱۳۹۹ (جلد اول) / صص ۳۸-۵۳
چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره سوم)

چکیده

حفظ وجوه نقد بیشتر از طریق پرداخت مالیاتهای کمتر یکی از راه های مدیریت وجه نقد است که از طریق اجتناب مالیاتی توسط مدیریت صورت می گیرد. اجتناب مالیاتی ممکن است باعث بروز عدم اطمینان هایی در مدیریت نسبت به میزان اجتناب مالیاتی، حسابرسی های صورت گرفته از واقعیات عملکردی بنگاه و همچنین احتمال طرح دعاوی حقوق گردد؛ لذا همواره مدیریت دارای سطحی از عدم اطمینان در خصوص اجرای برنامه های مالیاتی خود و بروز اجتناب مالیاتی می باشد. هدف این پژوهش بررسی تاثیر استقلال هیئت مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. نمونه آماری پژوهش حاضر مشتمل بر ۹۲ شرکت برای دوره زمانی سال های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ می باشد و برای آزمون فرضیه های تحقیق از رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. همچنین به منظور بررسی مانا بودن توزیع داده ها از آزمون جاکر برا و جهت تشخیص مانا بودن داده ها از آزمون لوین، لین و چو استفاده شد. همچنین برای پردازش، دسته بندی و آماده نمودن متغیرها و ورود به نرم افزار Eviews از نرم افزار تخصصی Excel استفاده شد. نتایج پژوهش نشان می دهد استقلال هیات مدیره به عنوان بخشی از ساختار مدیریت و جزئی از مکانیزمهای حاکمیت شرکتی قادر به اثرگذاری بر مدیریت مالیاتی و ارتباط بین میزان سود نقدی و اجتناب مالیاتی نمی باشد.

کلید واژه ها: میزان پرداخت سود نقدی، استقلال هیئت مدیره، اجتناب مالیاتی.

مقدمه

در ادبیات مالی در کشورهای خارجی، تلاش ها و راهکارهای قانونی شرکت ها به منظور کاهش هزینه مالیات خود را به نام های متفاوتی از قبیل مدیریت مالیات، اجتناب از پرداخت مالیات و رویه مالیاتی جسورانه می شناسند. به طور متداول فعالیت های اجتناب از پرداخت مالیات به ابزارهای صرفه جویی مالیات اطلاق می شود که منابع را از دولت به سهامداران انتقال می دهد و بنابراین ارزش بعد از مالیات را افزایش می دهد. همچنان که اجتناب از پرداخت مالیات می تواند ارزش بعد از مالیات شرکت را افزایش دهد، از سوی دیگر به دلیل تضاد منافع بین مدیران و سهامداران، می تواند در فعالیت های شرکت ابهام ایجاد و زمینه را برای انحراف منافع توسط مدیران مهیا کند که در صورت وجود انگیزه های پاداشی برای مدیران، این مسئله می تواند کاهش یابد. برنامه های اجتناب از پرداخت مالیات می تواند صرفه جویی مالیاتی را برای شرکت در پی داشته باشد. با این حال همواره این احتمال وجود دارد که به سبب برنامه ریزی های جسورانه مالیاتی که در جهت پنهان کردن حقایق به منظور جلوگیری از کشف شدن توسط مأموران مالیاتی انجام می شود، ابهام فعالیت های مالی شرکت افزایش یابد (فرج زاده دهکردی و همکاران، ۱۳۹۵). یکی از ملاک های اساسی در جهت انجام سرمایه گذاری های بلندمدت نسبت تداوم سود می باشد. مدیران شرکتهای هنگامی در اخذ تصمیمات سرمایه گذاری خود موفق خواهند بود که از تداوم سود مکتسبه شرکت، اطمینان نسبی را بدست آورند. اصلی ترین معیاری که مورد سنجش تداوم سود، میتواند قرارگیرد، نسبت بازده سهام درسالهای گذشته می باشد. اگر بازده سهام در دوره های گذشته نرخ رشد مثبتی راتجربه کرده باشد و سود سهام نیز در طی دو یا سه دوره متوالی مثبت و رشد قابل قبولی داشته باشد، از تداوم سود می توان اطمینان نسبی حاصل کرد. در اغلب شرکتهای از روش سودنقدی سهام برای پرداخت سود سهامداران خود استفاده می نمایند و قابل ذکر می باشد که این روش خشنود کننده ترین حالت برای صاحبان سهام در شرکت ها می باشد. گاهی نیز مدیران شرکتهای صلاح را بر تقسیم سود نمی بینند و بیشتر برای کسب موفقیت و حصول سود بیشتر از پرداخت این سود صرف نظر و خود داری نموده و پس از کسب سود در پروژه ها و مقاصد اقتصادی خود در پایان سال اقدام به پرداخت سود نقدی می نمایند و این بیشتر به منظور بهرمندی از فرصتهای مناسب سرمایه گذاری در بازار سرمایه و کسب سود بیشتر با تصمیم مدیران شرکتهای صورت می گیرد و در اغلب موارد این هم به نفع مدیران به لحاظ کارنامه عملکردی آنها بوده و هم به نفع سهامداران و هم برای بالا رفتن ارزش شرکت در بازار سهام مناسب و ارزشمند می باشد. از طرف دیگر یکی از ویژگی های هیئت مدیره که بر عملکرد و بازدهی شرکت ها تأثیرگذار است استقلال هیئت مدیره می باشد با توجه به اینکه در تئوری نمایندگی کنترل مهم ترین وظیفه هیئت مدیره است و استقلال هیئت مدیره در افزایش عملکرد نقش کنترلی و مهمی ایفا می کند لذا استقلال هیئت مدیره به عنوان ابزاری کنترلی در شرکت تعیین کننده قدرت هیئت مدیره است. بنابراین استقلال هیئت مدیره عامل مهمی در توضیح توانایی اعضا برای انجام وظایف و کمک به بهبود عملکرد شرکت می باشد (جانسون و همکاران^۱، ۱۹۹۶). بنابراین با توجه به مطالب فوق الذکر، این پژوهش به بررسی تاثیر استقلال هیئت مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی می پردازد.

¹ Johnson et al

پیشینه پژوهش

بلیلاکو و همکاران^۱ (۲۰۱۴) بررسی کردند که چرا تفاوت‌های مالیاتی-حسابداری موقت به عنوان یک سیگنال مفید پایداری سود استفاده می‌گردد و مفاهیم تفاوت‌های مالیاتی-حسابداری بزرگ مثبت را برای پایداری سود و اقلام تعهدی بسته به منشاء ایجاد تفاوتها آزمون کردند. در این تحقیق سهم منشاء برای ایجاد تفاوت شناسایی شده است که شامل اجتناب از مالیات، مدیریت سود به سمت بالا، رفتارهای عادی درآمد و هزینه می‌باشد. یافته‌های آنها حاکی از آن است که در برخی موارد تفاوت‌های مالیاتی-حسابداری سیگنالی مفید از کیفیت سود است که این امر بستگی به منشاء ایجاد تفاوتها دارد. در مواردی که تفاوت‌های بزرگ مثبت ناشی از استراتژی گزارشگری مالیاتی است، پایداری اقلام تعهدی بطور چشمگیری بیشتر است. در مقابل، زمانی که تفاوت‌های بزرگ مثبت ناشی از مدیریت سود به سمت بالا است، پایداری سود و اقلام تعهدی بطور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

لیم^۱ (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی ارتباط بین اجتناب مالیاتی، هزینه بدهی و درجه فعالیت سهامداران پرداخت. ایشان برای ارزیابی تاثیر اجتناب مالیاتی بر هزینه بدهی و سنجش این تاثیر تحت اثرگذاری سهامداران، شرکت‌های فعال در بورس کره جنوبی را بررسی نمود. ایشان وجود رابطه منفی بین هزینه بدهی و اجتناب مالیاتی را نشان دادند که نشان دهنده تئوری توازن ایستا می‌باشد.

لانیس و ریچاردسون (۲۰۱۲) در تحقیق به بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها بر اجتناب مالیاتی پرداختند. آنها در پژوهش خود ۴۰۸ شرکت استرالیایی را برای سالهای ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ مورد آزمون قرار دادند. نتایج نشان داد که مسئولیت پذیری اجتماعی بالا ارتباط منفی با گریز مالیاتی دارد. همچنین نتایج نشان داد که بین افشای اطلاعات مرتبط با مسئولیت پذیری اجتماعی و اجتناب مالیاتی ارتباط منفی وجود دارد در نهایت نتایج نشان داد که مسئولیت پذیری اجتماعی به عنوان بخشی از استراتژی‌های مسئولیت اجتماعی، تاثیر منفی بر اجتناب مالیات دارد.

هانلن^۲ (۲۰۰۹) به بررسی نقش تفاوت‌های مالیاتی حسابداری در دوام سود، اقلام تعهدی و جریانهای نقدی برای سودهای آتی پرداخت. او همچنین بررسی کرد که آیا سطح تفاوت بر ارزیابی سرمایه‌گذاران از پایداری سود آتی اثر میگذارد. نتایج این بررسی‌ها حاکی از این است که سود سال شرکت‌های با تفاوت‌های مالیاتی حسابداری بزرگتر در مقایسه با سال شرکت‌های با تفاوت‌های کوچکتر، پایداری کمتری دارد و سرمایه‌گذاران تفاوت‌های مثبت بزرگ را به عنوان پرچم قرمز تفسیر میکنند و انتظارات شان را از دوام سود آینده کاهش می‌دهند.

آرمسترانگ و همکاران (۲۰۱۲)، با استفاده از داده‌های اختصاصی در مورد جبران خسارت مالی مدیران مالیات شرکت‌های دولتی رابطه منفی قوی بین پاداش انگیزه مدیران مالیاتی و نرخ مالیات موثر مالیاتی پیدا می‌کند، اما ارتباط کمی بین جبران خسارت مالی مدیران مالیاتی و دیگر ویژگی‌های مالیاتی وجود دارد. این نتایج نشان می‌دهد که مدیران مالیاتی شرکت‌های دولتی انگیزه‌هایی برای کاهش هزینه‌های مالیاتی که در صورتهای مالی گزارش شده‌اند، ارائه می‌شوند.

پورزمانی و شمسی جامخانه (۱۳۸۸) در مطالعه‌ای با عنوان بررسی دلایل اختلاف بین درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت‌های بازرگانی و درآمد مشمول مالیات تشخیصی توسط واحدهای مالیاتی دلایل و عوامل ایجاد اختلاف بین درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت‌های بازرگانی و درآمد مشمول مالیات تشخیصی توسط واحدهای مالیاتی را مورد ارزیابی قرار

^۱- Lim

^۲- Hanlon

دادند. نتایج تحقیق نشان می دهد که تفاوت معناداری بین درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت های بازرگانی و درآمد مشمول مالیات تشخیصی توسط واحدهای مالیاتی وجود دارد. برداشت و تفسیر نادرست مودیان از معافیت های مالیاتی مقرر در قوانین و مقررات مالیاتی، غیرمرتبط بودن هزینه های ابرازی، فقدان مدارک و مستندات هزینه های ابرازی، غیر متعارف بودن هزینه های ابرازی، عدم رعایت حد نصاب های تعیین شده توسط سازمان امور مالیاتی در ایجاد هزینه ها، مغایرت های استانداردهای حسابداری با قوانین و مقررات مالیاتی هر کدام به تهنایی می توانند عامل ایجاد تفاوت بین درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت های بازرگانی و درآمد مشمول مالیات تشخیصی توسط واحدهای مالیاتی باشد. با توجه به یافته های تحقیق، نبود مدارک و مستندات هزینه های ابرازی اصلترین عامل در ایجاد تفاوت بین درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت های بازرگانی و درآمد مشمول مالیات تشخیصی توسط واحدهای مالیاتی می باشد.

نادی (۱۳۹۵) در پایان نامه خود به بررسی تأثیر عدم اطمینان مالیاتی بر تغییرات نگهداشت وجوه نقد و زمان بندی سرمایه گذاری پرداخت. او چنین عنوان نمود که عدم اطمینان نقطه روبروی اطمینان است که ناشی از عدم دانش و اطلاعات کامل از پیش آمدهای احتمالی می باشد. هدف تحقیق بررسی اثر عدم اطمینان مالیاتی بر تغییرات نگهداری وجوه نقد و زمان بندی سرمایه گذاری ها بود. در مسیر اهداف تحقیق، سه فرضیه تهیه و بیان شده است. جهت آزمون این فرضیه ها با استفاده از طریق حذف سیستماتیک، نمونه ای متشکل از ۱۱۳ شرکت از بین شرکت های پذیرفته شده در بورس تهران طی سال های ۱۳۸۸ لغایت ۱۳۹۳ انتخاب گردید و از مدل رگرسیونی چند متغیره به روش داده های ترکیبی استفاده شده است. نتایج این تحقیق حکایت از آن دارد که نداشتن اطمینان مالیاتی دارای اثر مثبت بر نگهداشت وجوه نقد و تأثیر منفی بر سرمایه گذاری در شرکت ها می باشد و همچنین نبود اطمینان مالیاتی بدون تأثیر بر زمان بندی سرمایه گذاری می باشد.

عباسی و بشیری جویباری (۱۳۹۴) طی تحقیقی به بررسی ارزیابی سرمایه گذاران از سطح عدم اطمینان در وضعیت مالیاتی پرداختند. آنها بیان نمودند که اتخاذ رویه های جسورانه مالیاتی به منظور اجتناب مالیاتی می تواند منجر به ابهام در اطلاعات محیطی و عدم اطمینانی سرمایه گذاران از جریان های نقدی مورد انتظار شرکت ها گردد. بر این اساس انتظار می رود نرخ بازده مورد انتظار آن ها را تحت تاثیر قرار دهد. آنها از بین شرکت های بورسی تهران ۸۰ شرکت را طی بازه سال های ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۱ به عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب نمودند. داده های این تحقیق بر اساس الگوی داده های پانل با اثرات مقطعی ثابت مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل داده ها حکایت از تأثیر مثبت و معنادار میزان سطح عدم اطمینان وضعیت مالیاتی بر نرخ بازده مورد انتظار سرمایه گذاران شرکت ها دارد. بدین شکل که انحراف در نرخ موثر مالیاتی شرکت ها به عنوان معیاری از عدم اطمینانی در وضعیت مالیاتی شرکت ها، تأثیر مستقیمی بر شاخص سود به قیمت تعدیل شده صنعت می گذارد.

فرضیه های پژوهش

با توجه به اهداف پژوهش، از میزان سود نقدی پرداخت شده به عنوان متغیر مستقل و اجتناب مالیاتی به عنوان متغیر وابسته و استقلال هیئت مدیره نیز به عنوان متغیر تعدیل گر استفاده خواهد شد، از این رو فرضیه پژوهش به شرح زیر می باشد:
استقلال هیئت مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکت ها تأثیر گذار است.

روش شناسی تحقیق

به دلیل اینکه نتایج حاصل از پژوهش می‌تواند در فرآیند تصمیم‌گیری استفاده شود، این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی است. همچنین، این پژوهش از لحاظ ماهیت پس رویدادی است، زیرا در این نوع پژوهش‌ها، محقق با استفاده از داده‌های واقعی و از محیطی که به گونه‌ای طبیعی وجود داشته و یا از وقایع گذشته که بدون دخالت مستقیم پژوهشگر رخ داده است، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل می‌شود و به منظور انجام تحقیق، از داده‌های پانل دیتا و مدل رگرسیون چند متغیره استفاده شده است.

جامعه و نمونه آماری

جامعه‌ی آماری این تحقیق شامل تمام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد و همچنین بازه زمانی تحقیق شامل دوره ۷ سال از سال ۱۳۸۸ تا سال ۱۳۹۵ است. همچنین برای تعیین نمونه مورد مطالعه، شرکت‌هایی از جامعه‌ی آماری یادشده انتخاب شده‌اند که شرایط زیر را دارا باشند:

۱. اقلام صورتهای مالی آنها به نحوی که توسط شرکت گزارش شده است، برای دوره ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۵ موجود باشد.
۲. سهام شرکت‌های مذکور از سال ۱۳۸۸ لغایت ۱۳۹۵ بطور مداوم در بورس اوراق بهادار تهران معامله شده باشد.
۳. طی دوره تحقیق، تغییر فعالیت یا تغییر سال مالی نداشته باشد.
۴. جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، هلدینگ، بانک و لیزینگ نباشد.
۵. شرکت‌ها در فروش سهام وقفه معاملاتی بالای سه ماه نداشته باشند.

با توجه به موارد حذف سیستماتیک تعداد شرکت‌های نمونه مورد نظر تحقیق به صورت زیر می‌باشد:

جدول (۱): انتخاب نمونه بر اساس محدودیت‌های پژوهش

۳۱۸	تعداد کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تا ابتدای سال ۱۳۸۸
	کسر می‌شود:
۱۰۹	تعداد شرکت‌های حذف شده از ابتدای سال ۱۳۸۸ تا کنون
۸	تعداد شرکت‌هایی که جزء صنایع سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، بانک و لیزینگ می‌باشد.
۳	تعداد شرکت‌هایی که تغییر سال مالی داشته‌اند
۶۵	تعداد شرکت‌هایی که دارای وقفه معاملاتی بیشتر از سه ماه باشند.
۴۱	تعداد شرکت‌هایی که سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲ ندارند.
(۲۲۶)	شرکت‌های حذف شده از جامعه آماری پژوهش
۹۲	نمونه نهایی پژوهش

تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌های مورد نیاز برای آزمون فرضیه‌ها، از نرم افزار ره آورد نوین و صورتهای مالی شرکتها و همچنین سایت بورس اوراق بهادار تهران استخراج شد و پس از آماده سازی داده‌های ۹۲ شرکت طی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۵ در نرم افزار Excel، تجزیه و تحلیل و برآورد مدل‌ها و آزمون فرضیه پژوهش با استفاده از نرم‌افزار Eviews انجام شد.

نحوه اندازه گیری متغیرهای پژوهش متغیرهای وابسته

اجتناب مالیاتی مبتنی بر وجه نقد پرداختی بابت مالیات (cashETR): عبارت است از تقسیم وجه نقد پرداخت شده بابت مالیات بر سود و زیان قبل از مالیات که از صورت گردش وجه نقد استخراج می گردد.

اجتناب مالیاتی مبتنی بر مالیات بر درآمد (ETR): عبارت است از تقسیم مالیات بر درآمد بر سود و زیان قبل از مالیات که از صورت گردش وجه نقد استخراج می گردد.

متغیر مستقل

میزان سود نقدی پرداخت شده (DivNTC): عبارت است از مبلغ سود نقدی پرداخت شده به ازای هر سهم که توسط مجمع عمومی تصویب و به سهامداران پرداخت گردیده است.

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت (SIZE): عبارت است از لگاریتم طبیعی تمام دارایی های شرکت

اهرم مالی (LEV): عبارت است از نسبت کل بدهی ها به کل دارایی ها

زیان (LOSS): متغیر مجازی، به اینصورت که اگر شرکت در سال جاری زیان کسب کرده باشد عدد یک در غیراینصورت عدد صفر اختصاص می یابد.

نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری (MB): عبارت است از ارزش بازار که از ضرب تعداد سهام در بهای سهام در انتهای سال حاصل می شود.

فروش (SAL): عبارت است از کل درآمد فروش شرکت که از صورت حساب سود و زیان قابل استخراج است.

عمر شرکت (AGE): عبارت است از لگاریتم طبیعی از عدد سالهایی که شرکت در بورس اوراق تهران فعال می باشد.

دارایی ثابت (PPE): عبارت است از نسبت ماشین آلات و اموال و تجهیزات به تمام دارایی ها که از ترازنامه استخراج می گردد.

متغیر تعدیل گر

استقلال هیئت مدیره (IND): عبارت است از نسبت تعداد اعضای غیر موظف هیئت مدیره به کل اعضا

تحلیل داده های پژوهش

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه ای که در پژوهش مورد مطالعه و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده های آماری، لازم است این داده ها توصیف شود. همچنین توصیف آماری داده ها گامی در جهت تشخیص الگوی حاکم بر آن ها و پایه ای برای تبیین روابط بین متغیرهایی است که در پژوهش به کار می رود. آماره های توصیفی پژوهش که شمایی کلی از وضعیت داده های پژوهش را ارائه می کنند، در جدول ۲ ارائه شده اند.

جدول (۲): شاخص آماری متغیرهای وابسته و مستقل

متغیر	عدد مشاهدات	میانگین	میانه	ماکزیمم	مینیمم	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
cashETR	۷۳۶	۰/۱۱۲	۰/۱۰۶	۰/۸۸۴	-۰/۱۹۵	۰/۱۵۶	۰/۲۸۷	۳/۱۷۱
ETR	۷۳۶	۰/۰۸۶	۰/۰۸۵	۰/۲۶۹	۰/۰۰۰	۰/۰۸۶	۰/۱۰۴	۲/۹۰۷
DivNTC	۷۳۶	۷/۶۶۲	۱۰/۴۹۴	۱۸/۴۸۵	۰/۰۰۰	۹/۰۴۱	-۰/۵۴۵	۱/۴۱۴
IND	۷۳۶	۰/۶۱۳	۰/۶۰۰	۱/۰۰۰	۰/۲۰۰	۰/۱۶۵	۰/۲۰۷	۲/۶۲۸
SIZ	۷۳۶	۱۴/۴۱۳	۱۴/۲۹۴	۱۹/۰۶۶	۱۰/۷۸۹	۱/۴۰۶	۰/۴۵۱	۳/۳۹۲
LEV	۷۳۶	۰/۶۲۲	۰/۶۴۱	۱/۶۸۳	۰/۰۱۳	۰/۲۵۹	۰/۳۷۱	۴/۴۲۱
LOSS	۷۳۶	۰/۲۰۲	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۴۰۲	۱/۴۸۱	۳/۱۹۳
MB	۷۳۶	۱/۹۰۵	۱/۶۲۱	۸/۷۲۸	-۱/۷۹۲	۱/۷۲۱	۱/۰۲۸	۴/۲۸۵
SALE	۷۳۶	۱۳/۸۹۳	۱۳/۹۲۹	۱۹/۳۶۸	۴/۸۱۲	۱/۵۹۳	-۰/۰۲۴	۴/۰۷۵
PPE	۷۳۶	۰/۲۰۹	۰/۱۶۳	۰/۸۷۱	۰/۰۰۱	۰/۱۷۳	۱/۳۸۶	۴/۷۳۸
AGE	۷۳۶	۲/۸۴۵	۲/۸۳۳	۳/۸۷۱	۱/۷۹۲	۰/۴۳۷	۰/۲۲۲	۲/۹۱۴

اصلی‌ترین و کاربردی‌ترین شاخص مرکزی میانگین است. میانگین دقیقاً در مرکز ثقل داده‌ها و نقطه تعادل قرار می‌گیرد. متغیرهایی دارای کیفیت مطلوب هستند که ابتدا اختلاف زیادی بین میانگین و میانه نباشد و از سویی دیگر میزان چولگی و کشیدگی آن با چولگی و کشیدگی توزیع نرمال اختلاف بالایی نداشته باشد و به ترتیب تقریباً برابر ۰ و ۳ باشند. همانطور که مشاهده می‌گردد همه متغیرها دارای توزیع‌های چوله و کشیده می‌باشند. در جدول فوق آمار توصیفی متغیرهای موضوع پژوهش به تفکیک ارائه گردیده است. اجتناب مالیاتی بر اساس شاخص وجه نقد پرداخت شده بابت مالیات برابر با میانگین ۰,۱۱۲ می‌باشد که نشان می‌دهد بصورت میانگین حدود ۱۱ درصد سود قبل از بهره و مالیات بصورت مالیات پرداخت شده است. بیشترین مقدار مربوط به شرکت سیمان صوفیان در سال ۱۳۹۵ و کمترین مقدار مربوط به شرکت آهنگری تراکتورسازی در سال ۱۳۸۹ می‌باشد. همچنین اجتناب مالیاتی بر اساس شاخص مالیت بر درآمد شناسایی شده در صورت‌حساب سود و زیان برا با میانگین ۰,۰۸ می‌باشد که نشان می‌دهد بصورت میانگین حدود ۸ درصد سود قبل از بهره و مالیات بصورت مالیات بر درآمد در صورت‌حساب سود و زیان شناسایی می‌گردد. همانطور که ملاحظه می‌گردد این شاخص کمتر از شاخص قبلی بوده و نشان می‌دهد که مالیات ابرازی شرکتها در هر سال کمتر از مالیاتی بوده که در نهایت پرداخت می‌گردد. بیشترین مقدار مربوط به شرکت شیشیه همدان در سال ۱۳۹۴ و کمترین مقدار مربوط به تعدادی از شرکتهایی است که در سال جاری زیان شناسایی نموده و در واقع هیچگونه مالیات بر درآمدی در صورت‌حساب سود و زیان شناسایی نکرده‌اند. در خصوص میزان سود نقدی بیشترین مقدار مربوط به شرکت پتروشیمی شازند در سال ۱۳۹۲ می‌باشد و کمترین مقدار نیز مربوط به شرکتهایی است که طی دوره تحقیق هیچگونه سودی پرداخت نموده‌اند.

آزمون نرمال بودن

جدول (۳): آزمون نرمال بودن متغیرهای وابسته

نتیجه	P-Value	آماره آز- جارک برا	م- وابسته
فرضیه صفر پذیرفته می شود یعنی داده ها نرمال هستند.	۰/۴۱۱	۱/۷۷۷	cashETR
فرضیه صفر پذیرفته می شود یعنی داده ها نرمال هستند.	۰/۱۲۴	۴/۱۷۹	ETR

همان طور که در نگاره فوق مشاهده می شود، مقدار P-Value محاسبه شده برای متغیرهای وابسته از مقدار ۰/۰۵ سطح معنی داری بالاتر می باشد لذا می توان گفت در سطح معناداری ۵ درصد، فرض H_1 رد و فرض H_0 پذیرفته می شود یعنی داده ها نرمال می باشند.

آزمون مانایی

آزمون ریشه واحد (دیکی فولر) برای متغیرهای وابسته در سطح ۹۵ درصد اعمال گردیده که نتایج آن به صورت خلاصه در جدول های زیر ارائه گردیده اند:

جدول (۴): آزمون مانایی متغیرها

نتیجه	P-Value	آماره آزمون	عنوان متغیر
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۱۹۵/۷۳۸	cashETR
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۱۰/۴۵۶	ETR
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۵/۶۳۹	Ln DivNTC
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۱۰/۹۵۷	IND
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۱۶/۶۸۸	SIZE
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۱۰/۱۸۳	LEV
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۲/۷۳۸	LOSS
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۴۸/۶۴۹	MB
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۱۱/۱۳۴	Ln Sale
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۲۲/۶۴۴	PPE
مانا می باشد	۰/۰۰۰	-۶۴/۶۰۱	Age

با نظر به اینکه مقادیر P-value آماره دیکی- فولر (ADF) کمتر از ۵ درصد می باشد بنابراین فرضیه صفر مبنی بر عدم وجود ریشه واحد و به عبارتی عدم مانایی همه متغیرها رد شده و مانا می باشند.

آزمون اثرات ثابت یا تصادفی

ابتدا با استفاده از آزمون لیمر (چاو) به تشخیص مدل پرداخته و سپس آزمون اثرات ثابت یا تصادفی ارائه می شود. مدل های مورد استفاده برای فرضیه تحقیق عبارت است از:

مدل (۱):

$$\text{cashETR}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{DivNTC}_{it} + \beta_2 \text{IND}_{it} + \beta_3 \text{IND} * \text{DivNTC}_{it} + \beta_4 \text{SIZE}_{it} + \beta_5 \text{lev}_{it} + \beta_6 \text{loss}_{it} + \beta_7 \text{MB}_{it} + \beta_8 \text{SALE}_{it} + \beta_9 \text{AGE}_{it} + \beta_{10} \text{PPE}_{it} + \varepsilon$$

مدل (۲):

$$\text{ETR}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{DivNTC}_{it} + \beta_2 \text{IND}_{it} + \beta_3 \text{IND} * \text{DivNTC}_{it} + \beta_4 \text{SIZE}_{it} + \beta_5 \text{lev}_{it} + \beta_6 \text{loss}_{it} + \beta_7 \text{MB}_{it} + \beta_8 \text{SALE}_{it} + \beta_9 \text{AGE}_{it} + \beta_{10} \text{PPE}_{it} + \varepsilon$$

جدول (۵): آزمون تشخیص مدل (آزمون اثرات ثابت)

شماره مدل	لیمر (چاو) F آماره	P-Value	نتیجه گیری	مدل مورد استفاده
۱	۱/۴۶۹	۰/۰۰۵	عرض از مبداها با هم برابر نیستند	Panel
۲	۶/۱۱۵	۰/۰۰۰	عرض از مبداها با هم برابر نیستند	Panel

همانطور که مشاهده می شود با توجه به اینکه در هر دو مدل مقادیر P-Value کمتر از ۵ درصد می باشند فرضیه صفر مبنی بر برابری عرض از مبداها رد شده و برای آزمون فرضیه پژوهش می بایست از روش Panel استفاده شود. حال می بایست در مدل Panel، مدل اثرات ثابت در مقابل مدل اثرات تصادفی آزمون گردد. برای این کار از آزمون هاسمن استفاده می شود.

جدول (۶): جدول آزمون انتخاب آزمون اثرات ثابت و تصادفی (هاسمن)

شماره مدل	آماره هاسمن	درجه آزادی	مقدار P-Value	نتیجه گیری
۱	۳۲/۷۰۶	۱۴	۰/۰۰۳	اثرات ثابت
۲	۶۷/۸۶۹	۱۴	۰/۰۰۰	اثرات ثابت

همانگونه که در جدول بالا دیده می شود آماره هاسمن محاسبه شده جهت تک تک دو مدل اصلی فرضیه بزرگتر از مقدار استاندارد آماره کای دو با درجه آزادی ۱۴ (متغیر مستقل در مدل) بوده و مقدار P-Value آن ها هم زیر ۵ درصد است؛ پس فرضیه صفر در هر دو مدل تایید شده و برای برآزش مدل از روش اثرات ثابت استفاده می شود.

آزمون فرضیه پژوهش

جدول (۷): نتایج حاصل از آزمون فرضیه با استفاده از مدل اول

$\text{cashETR}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{DivNTC}_{it} + \beta_2 \text{IND}_{it} + \beta_3 \text{IND} * \text{DivNTC}_{it} + \beta_4 \text{SIZE}_{it} + \beta_5 \text{lev}_{it} + \beta_6 \text{loss}_{it} + \beta_7 \text{MB}_{it} + \beta_8 \text{SALE}_{it} + \beta_9 \text{AGE}_{it} + \beta_{10} \text{PPE}_{it} +$		مدل		
نتیجه گیری	مقادیر P-Value	مقادیر آماره t	ضرایب متغیر در مدل	متغیرهای توضیحی
عدم معناداری در مدل	۰/۲۰۹	۱/۲۵۶	۰/۱۰۶	مقدار ثابت
معنادار در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۰	-۷/۰۳۷	-۰/۰۱۹۳	DivNTC
عدم معناداری در مدل	۰/۵۱۸	۰/۶۴۵	۰/۰۴۰۳	IND
عدم معناداری در مدل	۰/۴۳۹	۰/۷۷۴	۰/۰۱۵	IND * DivNTC
معنادار در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۵	-۲/۸۱۵	-۰/۰۲۲	SIZE
معنادار در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۱	۳/۴۱۷	۰/۰۸۲	lev
معنادار در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۰	-۱۲/۸۶۳	-۰/۲۰۲	loss
معنادار در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۸	-۲/۵۷۳	-۰/۰۰۹	MB
معنادار در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۵	۲/۷۷۶	۰/۰۱۹۴	SALE
عدم معناداری در مدل	۰/۷۹۳	۰/۲۶۱	۰/۰۰۳	AGE
معنادار در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۱۳	۲/۴۶۹	۰/۰۷۴	PPE
۱/۶۵۷	آزمون دوربین واتسون	۱۴/۳۷۱	F	مقادیر آزمون
۰/۳۱۷	مقادیر ضریب تعیین R ²	۰/۰۰۰	P-Value	مقادیر
۰/۲۹۵	مقادیر ضریب تعیین تعدیل شده R ²	۳/۹۴۷		مقادیر آماره جارج برای باقی مانده های مدل (خطا)
		۰/۱۳۸		مقادیر P-Value باقی مانده های مدل (خطا)
با توجه به مقادیر آزمون F و مقدار P-Value که کمتر از ۵ درصد است؛ مدل معنادار است.				نتیجه کفایت مدل:

در مدل مقدار احتمال (یا P-Value) برابر با ۰/۰۰ است. چون این مقادیر کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود. یعنی مدل معنی داری وجود داشته و بین متغیرهای مستقل و وابسته رابطه خطی برقرار است. در فرضیه پژوهش به بررسی این موضوع پرداخته می شود که آیا استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها تاثیر گذار است یا خیر؟

نتایج آزمون رگرسیون در مدل اول بیانگر این است که ضریب متغیر IND * DivNTC در مدل مثبت می باشد به عبارتی با افزایش میزان پرداخت سود نقدی تحت تاثیر استقلال هیات مدیره میزان اجتناب مالیاتی افزایش می یابد و بالعکس. این ارتباط به قدری ضعیف است که از لحاظ آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نیست زیرا اولاً مقدار t به دست آمده کمتر از مقدار متناظر آن در جدول (t_{α=۰.۹۷۵}=۱/۹۶) بوده و همچنین *p-value* محاسبه شده نیز در این متغیر بیش از ۵ درصد است. نتایج ضریب همبستگی همخوانی دارد. لذا این ادعا که استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها تاثیر گذار است، در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید نمی شود و فرضیه پژوهش بر اساس نتایج مدل اول رگرسیون رد می گردد.

ضریب تعیین در مدل حدود ۳۱٫۷٪ درصد می باشد. این ضریب بیانگر این است که متغیرهای مستقل در این مدل توانایی توجیه مناسب بیش از ۳۱ درصد از تغییرات اجتناب مالیاتی را دارا می باشند. یکی از آزمون های کفایت و درستی مدل بررسی عدم وجود خود همبستگی بین باقی مانده های مدل است. خود همبستگی سبب می شود مقادیر t در مدل بیش از حد بزرگ گردد و در نتیجه ضرایب به اشتباه معنی دار شده که سبب تفسیر نادرست ضرایب و احتمال رخ دادن خطای نوع دوم می گردد. برای بررسی وجود عدم خود همبستگی از مقادیر آزمون دوربین- واتسون استفاده می شود که می بایست بین ۱٫۵ تا ۲٫۵ باشد. در این مدل مقدار آماره دوربین واتسون در مدل فوق برابر ۱/۷۵ می باشد که مقادیر نزدیک به ۲ حاکی از عدم وجود خود همبستگی بین باقی مانده های مدل است. یکی دیگر از روش های کفایت مدل بررسی نرمال بودن خطاهای مدل رگرسیون است. طبق این فرض خطاهای معادله رگرسیون باید توزیع نرمال داشته باشند. با توجه به مقادیر آماره جاکر برا و مقدار پی ویلیوی متناظر با آن که بیش از ۵ درصد است فرضیه نرمال بودن مقادیر خطاها پذیرفته می شود.

جدول (۸): نتایج حاصل از آزمون فرضیه با استفاده از مدل دوم

$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 DivnTC_{it} + \beta_2 IND_{it} + \beta_3 IND * DivnTC_{it} + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 lev_{it} + \beta_6 loss_{it} + \beta_7 MB_{it} + \beta_8 SALE_{it} + \beta_9 AGE_{it} + \beta_{10} PPE_{it} + \varepsilon$				مدل
نتیجه	مقادیر P-Value	مقادیر آماره t	ضرایب متغیر در مدل	متغیرهای توضیحی
معنادر در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۱	۳/۳۹۴	۰/۱۴۱	مقدار ثابت
معنادر در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۴۷	-۱/۹۸۳	- ۰/۰۱۲	DivNTC
عدم معناداری در مدل	۰/۳۵۱	۰/۹۳۲	۰/۰۲۹	IND
عدم معناداری در مدل	۰/۰۷۷	۱/۷۷۱	۰/۰۱۷	IND * DivNTC
معنادر در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۰	-۷/۵۰۸	-۰/۰۳۱	SIZE
عدم معناداری در مدل	۰/۳۱۲	۱/۰۱۲	۰/۰۱۲۳	lev
معنادر در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۰	-۱۲/۰۷۵	-۰/۰۹۵	loss
عدم معناداری در مدل	۰/۰۹۲	۱/۶۸۲۵	۰/۰۰۲	MB
معنادر در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۰۰	۶/۶۹۷	۰/۰۲۴	SALE
معنادر در مدل در سطح ۹۵ درصد	۰/۰۲۴	۲/۲۵۵	۰/۰۱۴	AGE
عدم معناداری در مدل	۰/۱۰۹	۱/۶۰۲	۰/۰۲۴	PPE
۱/۹۲۱	آزمون دوربین واتسون	۲۸/۴۶۸	مقادیر آزمون F	
۰/۳۷۷	مقادیر ضریب تعیین R^2	۰/۰۰۰	مقادیر P-Value	
۰/۳۶۴	مقادیر ضریب تعیین تعدیل شده R^2	۵/۵۷۸	مقادیر آماره جاکر برای باقی مانده های مدل (خطا)	
		۰/۰۶۱۴	مقادیر P-Value باقی مانده های مدل (خطا)	
نتیجه کفایت مدل:				نتیجه کفایت مدل:
با توجه به مقادیر آزمون F و مقدار P-Value که کمتر از ۵ درصد است؛ مدل معنادر است.				

در مدل مقدار احتمال (یا P-Value) برابر با ۰/۰۰ است. چون این مقادیر کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود. یعنی مدل معناداری وجود دارد و بین متغیرهای مستقل و وابسته رابطه خطی برقرار است. در فرضیه پژوهش به بررسی این موضوع پرداخته می شود که آیا استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها تاثیر گذار است یا خیر؟

نتایج آزمون رگرسیون در مدل دوم بیانگر این است که ضریب متغیر $IND * DivNTC$ در مدل مثبت می باشد به عبارتی با افزایش میزان پرداخت سود نقدی تحت تاثیر استقلال هیات مدیره میزان اجتناب مالیاتی افزایش می یابد و بالعکس. این ارتباط به قدری ضعیف است که از لحاظ آماری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نیست زیرا اولاً مقدار t به دست آمده کمتر از مقدار متناظر آن در جدول ($t_{\alpha=0.975, 975}=1/96$) بوده و همچنین p -value محاسبه شده نیز در این متغیر بیش از ۵ درصد است. نتایج ضریب همبستگی همخوانی دارد. لذا این ادعا که استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها تاثیر گذار است، در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید نمی شود و فرضیه پژوهش بر اساس نتایج مدل دوم رگرسیون رد می گردد.

ضریب تعیین در مدل حدود ۳۷,۷٪ درصد می باشد. این ضریب بیانگر این است که متغیرهای مستقل در این مدل توانایی توجیه مناسب بیش از ۳۷ درصد از تغییرات اجتناب مالیاتی را دارا می باشند. یکی از آزمون های کفایت و درستی مدل بررسی عدم وجود خود همبستگی بین باقی مانده های مدل است. خود همبستگی سبب می شود مقادیر t در مدل بیش از حد بزرگ گردد و در نتیجه ضرایب به اشتباه معنی دار شده که سبب تفسیر نادرست ضرایب و احتمال رخ دادن خطای نوع دوم می گردد. برای بررسی وجود عدم خود همبستگی از مقادیر آزمون دوربین-واتسون استفاده می شود که می بایست بین ۱,۵ تا ۲,۵ باشد. در این مدل مقدار آماره دوربین واتسون در مدل فوق برابر $1/75$ می باشد که مقادیر نزدیک به ۲ حاکی از عدم وجود خودهمبستگی بین باقی مانده های مدل است. یکی دیگر از روش های کفایت مدل بررسی نرمال بودن خطاهای مدل رگرسیون است. طبق این فرض خطاهای معادله رگرسیون باید توزیع نرمال داشته باشند. با توجه به مقادیر آماره جاک برا و مقدار پی ولپوی متناظر با آن که بیش از ۵ درصد است فرضیه نرمال بودن مقادیر خطاها پذیرفته می شود.

یافته های پژوهش

در این فرضیه محقق در پی این مسئله است که آیا استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها تاثیر گذار است یا خیر؟ در این راستا برای ارزیابی اجتناب مالیاتی از دو شاخص نسبت مالیات پرداختی به سود قبل از مالیات و نسبت مالیات بر درآمد به سود قبل از مالیات استفاده گردیده است. لذا باتوجه به اینکه دو شاخص برای متغیر وابسته تعریف شده است، در ارزیابی فرضیه پژوهش از دو مدل رگرسیونی استفاده می گردد. نتایج تحلیل کل مدل برای هر دو مدل نشان می دهد که P-VALUE در هر دو مدل کمتر از ۵ درصد بوده لذا بین متغیر مستقل و متغیر وابسته ارتباط معنی داری وجود دارند. همچنین ضریب تعیین در دو مدل به ترتیب برابر با ۳۱,۷ و ۳۷,۷ درصد می باشد نشان می دهد که متغیر مستقل موجود در مدل به میزان ۳۱,۷ و ۳۷,۷ درصد قدرت تبیین متغیر وابسته یعنی اجتناب مالیاتی را دارند. ضریب متغیر مورد استفاده برای تحلیل فرضیه پژوهش در هر دو مدل شامل β_3 می باشند که معنی داری ضریب فوق در مدل نشان دهنده معنی داری متغیر مستقل و تاثیرگذاری استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها می باشد همچنین جهت ضریب متغیر در هر دو مدل نیز نشان دهنده چگونگی تاثیر گذاری استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها است. نتایج برای فرضیه پژوهش نشان می دهد که P-VALUE ضریب فوق در هر دو مدل بیشتر از ۵ درصد می باشد لذا ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها تحت تاثیر استقلال هیات مدیره از لحاظ آماری معنی دار نمی باشد. در واقع استقلال هیات مدیره

توانایی تاثیرگذاری بر روابط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها را ندارد. بر همین اساس ادعای مطرح شده در خصوص ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی شرکتها تحت تاثیر استقلال هیات مدیره مورد قبول واقع نمی شود و این فرضیه مردود اعلام می گردد. نتایج فرضیه پژوهش نشان می دهد که استقلال هیات مدیره به عنوان بخشی از ساختار مدیریت و جزئی از مکانیزمهای حاکمیت شرکتی قادر به اثرگذاری بر مدیریت مالیاتی و ارتباط بین میزان سود نقدی و اجتناب مالیاتی نمی باشد. نتیجه فوق می تواند ناشی از دو دلیل باشد، اولاً مکانیزمهای حاکمیت شرکتی و از جمله ساختارهای مدیریت و هیات مدیره مستقل چندان در شرکتهای بورس ایران قوی نیست که بتوانند در فرآیندهای عملیاتی و مدیریت بنگاه دخالت نمایند و برای حفظ حقوق کلیه ذینفعان و از جمله سهامداران بنگاه تلاش نمایند. بر همین اساس برنامه ریزی های مالیاتی و تبعاً اجتناب مالیاتی تحت تاثیر استقلال هیات مدیره نبوده و ارتباط بین میزان سود نقدی و اجتناب مالیاتی نیز تحت تاثیر استقلال هیات مدیره قرار نمی گیرد. از طرف دیگر استقلال هیات مدیره ناشی از اعضای غیر موظف هیات مدیره است این اعضا چون دارای پست اجرایی در داخل شرکت نبوده تمایلات و اندازه آنها بر تصمیمات مدیران اجرایی بنگاه خیلی اثرگذار نخواهد بود. از طرفی نیز ضعیف بودن قدرت حاکمیت شرکتی باعث شده که مدیران غیر موظف توانایی نظارتی و مدیریتی کمتری را در بنگاه ها داشته باشد بر همین اساس مدیریت مالیاتی و اجتناب مالیاتی نیز تحت تاثیر میزان استقلال هیات مدیره نبوده و ارتباط بین میزان سود نقدی و اجتناب مالیاتی شرکتها تحت تاثیر استقلال هیات مدیره قرار نخواهد گرفت.

نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش

حفظ وجوه نقد بیشتر از طریق پرداخت مالیاتهای کمتر یکی از راه های مدیریت وجه نقد است که از طریق اجتناب مالیاتی توسط مدیریت صورت می گیرد (ادوارد و همکاران، ۲۰۱۶). اجتناب مالیاتی ممکن است باعث بروز عدم اطمینان هایی در مدیریت نسبت به میزان اجتناب مالیاتی، حسابرسی های صورت گرفته از واقعیات عملکردی بنگاه و همچنین احتمال طرح دعاوی حقوق گردد؛ لذا همواره مدیریت دارای سطحی از عدم اطمینان در خصوص اجرای برنامه های مالیاتی خود و بروز اجتناب مالیاتی می باشد (دایرنگ و همکاران، ۲۰۱۶). سطح نگهداشت وجه نقد شرکتها تحت تاثیر سطح اطمینان مالیاتی قرار دارد و برنامه ریزی های توزیع وجه نقد از جمله تقسیم سود سهام نیز تحت تاثیر عدم اطمینان مالیاتی قرار می گیرد. از طرف دیگر سود نقدی به عنوان بخش مهمی از بازدهی و جریانات نقدی همواره مورد توجه سرمایه گذاران و سهامداران در تجزیه و تحلیل های مربوط به توازن ریسک و بازدهی می باشد. لذا تقسیم سود و توزیع آن در بین سهامداران باعث ایجاد محدودیت و کمبود سطح وجه نقد گردیده که مدیریت در راستای رفع این کمبودها ممکن است برنامه های اجتناب مالیاتی و پرداخت مالیات کمتر را دنبال نمایند. بررسی و تحلیل نتایج بدست آمده در بخش دو تحقیق نیز نتایج نشان می دهد که استقلال هیات مدیره بر ارتباط بین میزان سود نقدی پرداخت شده و اجتناب مالیاتی تاثیر معنی داری ندارند. نتایج این پژوهش با نتایج حاصل از تحقیقات مک کلور و همکاران (۲۰۱۸) و امبرگر (۲۰۱۷) همخوانی داشته ولی با نتایج حاصل از تحقیقات خدای پور و همکاران (۱۳۹۲) و هولمن و همکاران (۲۰۰۵) متفاوت است. در این راستا به سهامداران و بازار سرمایه پیشنهاد می گردد که در زمان بررسی اجتناب مالیاتی شرکت های بورس تهران، شاخص میزان سود نقدی پرداخت شده تحت تاثیر استقلال هیات مدیره را وارد تحلیل های خود نمایند. در واقع جهت ارزیابی برنامه ریزی های مالیاتی مدیران شرکت و در نتیجه تخمین ارزش بنگاه، میزان سود نقدی پرداخت شده تحت تاثیر استقلال هیات مدیره را به عنوان عامل اثر گذار بر اجتناب

مالیاتی فرض ننمایند. زیرا نتایج نشان می دهد که میزان سود نقدی پرداخت شده تحت تاثیر استقلال هیات مدیره بر اجتناب مالیاتی تاثیر معنی داری ندارد.

منابع

- ✓ ایزدی نیا، ناصر، رسائیان، امیر، (۱۳۸۸)، ساختار سرمایه و مالیات بردرآمد شرکتها در ایران، فصلنامه تخصصی مالیات، دوره جدید، شماره چهارم (مسلسل ۵۲)، صص ۳۱-۴۳.
- ✓ آقایی، اله محمد، (۱۳۸۹۰)، بررسی معافیت زیر بخش های کشاورزی در نظام مالیاتی ایران، تهران، وزارت امور اقتصادی و دارایی، معاونت امور اقتصادی.
- ✓ پورحیدری، امید، امینی نیا، میثم، فدوی، محمدحسن، (۱۳۹۳)، بررسی تاثیر اجتناب از پرداخت مالیات بر هزینه سرمایه سهام عادی با لحاظ فرصتهای رشد و مالکیت نهادی، برنامه ریزی و بودجه، دوره ۱۹، شماره ۳، صص ۱۷۳-۱۹۰.
- ✓ حبیب زاده زرنندی، محمد، (۱۳۹۳)، بررسی تاثیر اجتناب از پرداخت مالیات و ترکیب هیات مدیره بر سیاست بدهی شرکت، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه باهنر کرمان، دانشکده علوم اقتصادی.
- ✓ خدای پور، احمد، امینی نیا، میثم، (۱۳۹۲)، بررسی ارتباط بین اجتناب از پرداخت مالیات و هزینه بدهی، پژوهشنامه مالیات، جلد ۲۱، شماره ۱۹، صص ۱۳۵-۱۵۹.
- ✓ حجازی، رضوان، فصیحی، صغری، بهنام، کرمشاهی، (۱۳۹۶)، بررسی تاثیر توانایی مدیران بر سیاست تقسیم سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مطالعات تجربی حسابداری مالی، دوره ۱۴، شماره ۵۴، صص ۷۳-۹۴.
- ✓ موسوی جهرمی، یگانه، طهماسبی بلداجی، فرهاد، خاکی، نرگس، (۱۳۸۸)، فرار مالیاتی در نظام مالیات بر ارزش افزوده: یک مدل نظری، فصلنامه تخصصی مالیات، دوره جدید، شماره پنجم (مسلسل ۵۳)، صص ۲۸-۳۸.
- ✓ حاجی ولی زاده، هاشم، (۱۳۸۵)، بررسی ارتباط بین ساختار سود هر سهم و بازده واقعی سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.
- ✓ Armstrong, C.S., Blouin, J.L., Larcker, D.F (2012), The incentives for tax planning, J. Acc. Econ, 53, 391-411.
- ✓ Blaylock, B (2011), Do managers extract economically significant rents through tax aggressive transactions? Working paper, Oklahoma State University.
- ✓ Balakrishnan, K., J. Blouin, and W. Guay (2010), Does tax aggressiveness reduce transparency? Wharton University, Working Paper.
- ✓ Hanlon, M. Slemrod, J (2009), What Does Tax Aggressiveness Signal? Evidence from Stock Price Reactions to News About Tax Shelter Involvement, Journal of Public Economics, 93, 126-141.
- ✓ Kim, J., Li, Y. Zhang, L (2010), Corporate Tax Avoidance and Stock Price Crash Risk: Firm-Level Analysis, Forthcoming Journal of Financial Economics, 82 (2), PP 425-445.
- ✓ Katz, SH. U.Khan, and A. Schmidt (2013), Tax Avoidance and Future Profitability, Columbia Business School Research Paper No. 13-10.
- ✓ Kim, J., Li, Y. Zhang, L (2010), Corporate Tax Avoidance and Stock Price Crash Risk: Firm-Level Analysis, Forthcoming Journal of Financial Economics, 82 (2), PP 425-445.
- ✓ Otusanya, O. J (2011), The Role of Multinational Companies in Tax Evasion and Tax Avoidance: The Case of Nigeria. Critical Perspectives on Accounting, 22(3), 316-332.

- ✓ Ross McClure, Roman Lanis, PeterWells and Brett Govendir (2018), The impact of dividend imputation on corporate tax avoidance: The case of shareholder value, Journal of Corporate Finance, 48, 492–514.
- ✓ Robinson, J. R., Sikes, S. A., and Weaver, C. D (2010), Performance Measurement of Corporate Tax Departments, The Accounting Review, 85(3), 1035-1064.
- ✓ Rego, S. O. (2003), Tax-avoidance Activities of U.S. Multinational Corporation Contemporary, Accounting Research 20: 805-833.

